

מבול יום פרק שנים עשר זבחים קג.

מסורת הש"ס

(א) ת"כ צו פ"ט ה"א.
(ב) [פסחוס נח:ו"ט] ת"כ שם
פ"ב ה"י, ירוש' פסחים פ"ה
ה"א, ג' ע"ג קלים פ"ו מ"ד,
(ד) קלים שם [תורה: כ"ז] כע"ז
יבמות צ"ד, כתובות
מט"ו, (ה) קלים פ"ד מ"ד, ז"כ
קנא, תורה, כ' ל"א; (ו) ת"כ צו
פ"ט ה"א, (ז) ונבקר פ"ד
יבא תירצו בלחם [אחר].

שינויי נוסחאות

שָׁחַד לְמַחְמֹה עוֹר כָּל מִקְסוֹ אֵל
 לַהֲנִים מִזֵּנוֹ שׁוֹכֵי צִוּר הָעוֹלָה
 וְקָל וּמוֹמֵר שִׁחְזוּ צִבְרוֹת קִדְשִׁי
 קִדְשִׁים: גַּב' פִּרְט לְעוֹלָה הַקֵּדֶשׁ.
 לְקִמְיָה מִפְרָשׁ לֵה: פִּרְט לְעוֹלָה קִדְשִׁים.
 לְקִמְיָה פִּרְחֵי אֲשֵׁר בַּר גְּלֹא אִישׁ הוּא: מִן
 הַמִּסְפָּרוֹת. דָּלָל ה' אֲשֻׁמוֹת שֶׁל רִעִיָּה
 כְּנוֹן מִמּוֹתָת אֲשֶׁם וְאֲשֶׁם שִׁמְחוּ עֲבָלִיו
 וְשִׁפְרֵם: גַּב' עֲבָלִיו בְּחֹמֶר קִדְמִיָּה לֵן ה'
 יִרְעוּ וְיִפְרְזוּ וְיִפְלוּ דִמְיוֹת לְגִדְשָׁה
 וְהוּא עוֹלָה קִדְשִׁי הַלְלוּ עוֹלָה
 אִישׁ הוּא אֵלֶּה גִדְשָׁה צִבּוֹר הוּא וְנִסְקִיָּה
 מִשָּׁל צִבּוֹר וְאִין עֲבָלִיו סוֹמֵךְ עֲלֵיהָ
 וְאִינוּ ה' שֹׁחֲטֶה דִמְיוֹן בְּחֹמֶר (דָּף כ:).
 כְּטִימָה כו'. לְמַחְמֹה דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר כו'.
 וְרַבִּין הוּא בְּחֹמֶר (שם): לְגִדְשָׁה צִבּוֹר.
 לְקִדְשִׁי הַמְחֹמֶה: לְגִדְשָׁה יִידִי. עֲבָלִיו שֶׁל
 אִישׁ שִׁנְיֹתוֹת דָּרֵם עֲלֵמוֹ מִצִּדֵּי עוֹלָה
 דִּמְיוֹ וְאִין סוֹמֵךְ עֲלֵיהָ וְשֹׁחֲטֶה ה'
 וְנִסְקִיָּה קִרְבִּיָּה מִשָּׁל: דְּרַבָּמֶר רַבָּא.
 (יִימָה דָּף לז.) גְּבִי וְעַכְרָ עֲלֵיהָ הָעוֹלָה
 יִדְלִיפִין מִינָה מִזֵּין שָׁלֹא יִהְיֶה דָבָר
 קוֹדֵשׁ וְאִין שִׁחְר מ"ל וְעַכְרָ עֲלֵיהָ
 הָעוֹלָה תִּהְיֶה שִׁחְר מ"ל וְעַכְרָ תִּהְיֶה
 וְאִין רַבָּא הָעוֹלָה מִשְׁמַע הָעוֹלָה
 לְרַשׁוֹנֵי הָאֲמוֹרֶה כִּסְדֵּר קִרְנֵתָה הוּס
 הֵכָל וְיָמִי עוֹר הָעוֹלָה כְּחִיז הָעוֹלָה
 לְרַשׁוֹנֵי הַשּׁוֹפְרָסָה מִחֲמִילָה לֶשֶׁם עוֹלָה
 וְלֹא הִכָּה מִשְׁמַע אֲשֶׁם וּמוֹמֵתוֹת שִׁחְמָה
 וְלִקְמִיָּה פִּרְחֵי וְהָא קִרְיָל עוֹרָה לֵן
 לַהֲנִים מִמְדֵּרֶשׁ יִירוּדֵה הֵכָל: פִּרְט
 לְמַחְמֹה עוֹלָנוֹ לְכָדֵק כִּפִּים. שָׁחִין
 עוֹרָה לַהֲנִים: וְלֹא מִבְּנֵי־אֵשׁ וכו'.
 בַּס' בְּחֹמֶר דִּמְיוֹתָה (דָּף כז) דְּקֹאֲמֶר
 עוֹלָה הַמַּחְמִישׁ עוֹלָה לְכָדֵק הַכִּיִּם אִין
 כֵּה אֵלֶּה עִיבֹד תַּבְּרִסִּים גִּלְבֹּד וּמוֹמֵתִין
 לְעוֹלָה הַמַּחְמִישׁ עוֹלָה לְכָדֵק הַכִּיִּם
 אֲשֶׁר לְמַחְמֹה עַד שִׁחְפָּה וּמִשִּׁי
 לְעוֹתָה:

ליקוטים

עולת גרים נשים ועבדים מתי.
רבינו שלמה לא גרס עולת גרים,
ונראה דמשום קראי דלעיל
ספרך אטו גר לא ארס הוא.
ובספר יטו קדשים שנעתי מספר
של רבינו שלמה כתוב בו עולת
גרים אלא שנעתי מספר בקדשים.
מיהו אין צריך לחשוך דכסה
דברים ונסב תורת כהנים אוב
אחרוני נשים ועבדים רשמי
מקור להו מחד קרא, וכן משמע
בכל מקום דמיין אחד להו, (יד משי)
מקלן דרין (יד משי)

הניחא ל"ד מותרות לנרבה ציבור או"י. מינה לדידה מ"ש
דממעט מותרות טפי מעולה תמיד ו"ל דקברא הוא
למעטי טפי מותרות משום דהוי מעיקרא לאש: **אלא** ל"ד לנרבה
חדד מאי איבא ל"ט"ז. מינה מאי קשיא ליה הא רבי יהודה דממעט

המזבח בבשרה לא יור יעולת איש עולה שנשחטה שלא לשמה עורה לכהנים יאחר את האשה וערותיהן קלים לבעלים יעורות וחומר ומה אם עולה בעורה קדש קדשים יעורה שבו בעורה אין בכל מקום גמ' ת"ר הקדש דברי ר' יהודה זר פרט לעולת גרים אמר רבי חי'א בר מן המותרות הניחא יבור אזלי אלא למ"ד לי מאי איכא למימר עולה ראשונה ה"נ רבי אייבא ר' ינאי ק הבית לא י"י מביעיא תפסי מדאזויתא

אבל עור תפס וכן אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא פרט לעולה הבאה מן המותרות א"ל רב המנונא לרב נחמן כמאן כרבי יהודה הא הדר ביה דתניא ששה לנדבה לעולה הבאה מן המותרות שלא י' יהו כהנים וכאין בעורה וברי רבי יהודה אמר לו רבי נחמיה ואמרי לה ר"ש אם כן ביטלת מדרשו של יהודה הכהן דתניא י' היה מדרש דרש יהודה הכהן יאשם הוא אשם אשם לה' יכל שבא משום חטאת ומשום אשם ילקח בו עולות הבשר לשם כהנים א"ל אלא מר במאי מוקים לה א"ל מוקמינא ליה במקדש נכסיו וכדרכי יהושע י' דתנן המקדש נכסיו והיו בהן כהמות הראיות לגבי מובח זכרים ונקבות ור"א אומר זכרים ימכרו לצורכי עולות נקבות ימכרו לצורכי זבחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לכדק הבית רבי יהושע אומר זכרים עצמם יקברו עולות ונקבות ימכרו לצורכי שלמים ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לכדק הבית ואפי' לרבי יהושע דאמר אדם חולק הקדשו הני מילי בשר אבל עור תפס רבי יוסי ברכי יהודה אומר פרט לעולת גרים אמר ליה רב סימאי בר חילקאי לרבינא אמו גר לאו איש הוא אמר ליה פרט לגר שמת ואין לו יורשים י' תנו רבנן יעולת איש א"ל אלא עולת איש יעולת גרים י' נשים ועבדים מנין ת"ל עור העולה ריבה אם כן מה תלמוד לימור עולת איש עולת שעתלה לאיש פרט לשנשחטה חוץ לזמנה וחזין למקומה שלא יהו הכהנים וכאין בעורה יוכל שאני מרבה ש' שנשחטה שלא לשמה הואיל ולא עלתה לבעלים

בדק הנית דלון עורר לכהנים אם שחטו עד שלא נפדיתם ללא עולת איש הוא אלה עולת הקדש: **אלה אפי' למ"ד**. מדרבנן בעלמא אכל מדאורייתא לא: הני מילי. דמדאורייתא לא: כשר. דשל מונח הוא ואין קדושה חלה עליו: שמיני של על פיו אבל עור ללא ממון מונח הוא וכהנים אכתי לא וכו' עור פסח: **כמאן כרבי יהודה**. לקמן מייתי לה דלמחר אין עורה לכהנים: **הא דרבי ביבי**. דקאמרי ליה אם חן כן בעלמא מדרשו של יהודה הכהן ולא אהדר לה מיד: **שש לנדרש**. דייג שפורט שהיו במקדש קמיירי דכחבו עליהן חתלון חתמין (וחתלון מעיקרין) קיין וגחלי עולא עליהם ולבנות חסד לכפרתם וקדש לנדרש (שקלס פי' ח"ד) ומפרש מאי ניהו שש לנדרש: **ה"ג שש לנדרש לעולם** הכאה מן המותרות שאין הכהנים וכו'אין בעורה: **ואל אשם לפי**. אי אפשר ביה אשם לה שברך נאמר אשם כשהן כחטאת נאשם מורה אמת להם וגו' (ויקרא י) הא יכל כל דבר הבא ממותר חטאת כגון מפרש מעות לתעלמו ויטוותר מהן וממותר אשמות כגון הכר דלואי לרעיה דקיימא (ו מעברה דף יח). כל שבתקטאת מהה באשם רועה: **ילקח כהן כו'**. נמצאו שני כתובים קמייתין וקמיין (כל כשר לעולם ביה) ואשם לכהן העור והיטו דכתיב (מלכים ב' יב) קרפ אשם ויכפר חטאות לה ויהא וגו': **אלה מן כמאי** וקיל. ליה דחמי לעיל פטע לעולם האשם: **וכרבי יהושע**. דלמחר וכרס עמלן קיברו עולות וכן עולת הקדש היא ודמכסין ואיל דבי א"ר יהושע דחיל שם מונח עליהו מעיקרא אחמי דחוי למונח קאמר אבל בעור מודה דחיל עליה: קדושם בדק הבית: **המקדיש נכסיו**. לבדק הבית: **הראויה למונח**. מתימיה: **וכרס ימכרו ללרי עולות כו'**. דקילי דתמורה (דף לג:) התחפס תמתיים לבדק הבית כשהן נפדין אינן נפדין אלה למונח שכל הראוי למונח אינו יואל מיד מונח לעולם: **וכרס עמלן קיברו עולות**. אלף אומר האשם לבדק דקסבר אלף חולק הקדיש ואפי' דמקדיש: **אם תמחה דעיהו הלא לקריב ביה** למונח הראוי: **וכקוס ימכרו כו'**. אלף כי עמלן לא קיברו שלמים: **עד שמכרו דקדיש ומקדיש** סתמא הכל הקדיש הראוי למונח דומיא דבדק הבית שכולו קדוש הלכך לרמי עולה אקדישהו. ובהך עולה דרבי יהושע וכרס: **הקריבים עולות קא"ר** יהודה לעיל פטע לעולם הקדש: **ואפי' לרבי יהושע**. כלומר ואפי' דלמחר ר' יהושע אלף חולק הקדישו הראוי למונח למונח ושאינו רואי למונח הא לבדק הבית לא: שהיו כשהר קדיש אינו מונח שערוטיהין לכהנים דמדה הוא שהעור נכס: לבדק הבית כשהר נכס: **עליו ר' יורשין**. אלף כי בעלים: **ואל עולא אפי' לין** לא עולא אשם נשוי ועבדים מנין פ"ל כו': **העולה**. הבית ימרה הוא ללא אישטריך מתכחז אלף העור לכהן אלף לרעות בא: **הואיל ולא נכנסים**. ואף על פי שהיה שבה

עין משפט
נר מצוה

לו א מ"ה מהל מעהיק
הלס א:
לו ב מ"י פירס מהל ספסה
הלס א:
לו ג מ"י פרה א מהלס
מעדיק מהל א:
לו ד מהל ע מהלס ע:
לו ה מהלס א:
לו ו מ"י פ"ה מהל ספסה
הלס א ויד מהל
קלס מהל א:
לו ז מ"ה מהל מעהיק
הלס א:
לו ח מ"י מהלס
עדיק מהל א:
לו ט מ"י מהל מעהיק
הלס א:

תורה אור השלם

1. ודבוק המקריב את עלת איש עור העלה אשר הקריב לבקו לו ירדו. וירא ו. ה
2. ותאש על המזבח תוקד ב. ח. וזאת וכו' עליה דבוק צמיח בבקר בבקר וצדק עליה העלה והקטיר עליה חלבו השלמים. וירא ו. ה
3. אשם וזא אשם אשם ליהנות. וירא ו. ה יט

מוסף רש"י

[illegible]